

บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความ
สมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

ผลกระทบจากการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกดอกเบญจมาศบนที่สูงของชาวเขาเผ่าม้ง

สถานีวิจัยโครงการหลวงอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

โดย

นางยุวดี ค่านอนันต์

ตุลาคม 2543

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึง 1) ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกดอกเบญจมาศบนที่สูง 2) ผลกระทบจากการปลูกดอกเบญจมาศบนที่สูง ซึ่งได้แก่ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม และ 3) ปัญหาการปลูกดอกเบญจมาศบนที่สูง ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกดอกเบญจมาศ บ้านขุนกลาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 113 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากรจำนวน 157 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือแบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC⁺)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 39 ปี ประมาณครึ่งหนึ่งไม่ได้เรียนหนังสือ อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ สถานภาพทางเศรษฐกิจ แต่งงานแล้วอยู่ด้วยกัน การถือครองที่ดินในรูปแบบของการถือครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของตนเอง มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 9 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 8 ไร่ รายได้เฉลี่ยจากการปลูกเบญจมาศ 40,909 บาท/ปี รายได้อื่นมาจากการค้าขาย เฉลี่ย 20,148 บาท/ปี รายได้รวมทั้งหมดเฉลี่ย 60,743 บาท/ปี จำนวนปีที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเฉลี่ย 14 ปี จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 7 คน แรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 3 คน

ผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ทรัพย์สิน และรายรับรายจ่ายของเกษตรกรผู้ปลูกดอกเบญจมาศบนที่สูง ในช่วงก่อนและปัจจุบันระบุว่าทรัพย์สินต่างๆเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม ยกเว้นรถจักรยาน ตู้เย็น พัดลม ที่ดินเช่าที่ดินมีกรรมสิทธิ์ ซึ่งระบุว่าเท่าเดิม เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Siegel's Sign Test ทุกรายการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายรับของเกษตรกรผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า รายได้เพิ่มขึ้น 2 รายการ ได้แก่ รายได้จากการปลูกดอกเบญจมาศ และรายได้จากการค้าขาย รายได้เท่าเดิมนั้นมาจากการรับจ้างนอกภาคเกษตร หักลดกรรม เงินเดือนและค่าเช่าที่ดิน ส่วนรายจ่ายของเกษตรกร พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้น 3 รายการคือ ค่าเสื้อผ้าเครื่องนุ่มห่ม ค่ารักษาพยาบาล และงานสังคม ส่วนค่าอาหารระบุว่าเท่าเดิม เมื่อวิเคราะห์ด้วย Siegel's Sign Test แล้ว รวมทุกรายการรายรับรายจ่ายในช่วงก่อนและปัจจุบันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลกระทบในด้านสังคม ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกกลุ่ม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่และการเข้ารับการฝึกอบรม เมื่อทดสอบค่าเฉลี่ยช่วงก่อนและปัจจุบันด้วย t-test พบว่า การปลูกดอกเบญจมาศบนที่สูง มีผลกระทบต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกกลุ่ม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่และการเข้ารับการฝึกอบรม

ผลกระทบในด้านสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกดอกเบญจมาศบนที่สูงระบุว่ามีผลกระทบในระดับน้อยทั้งในช่วงก่อนและปัจจุบัน เมื่อทดสอบค่าเฉลี่ยช่วงก่อนและปัจจุบันด้วย t-test พบว่า การปลูกดอกเบญจมาศบนที่สูงมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบจากการปลูกดอกเบญจมาศบนที่สูง ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมในช่วงก่อนและปัจจุบันด้วยค่าเฉลี่ยสถิติ t-test พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกร พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ คือ ดันทุนการผลิตราคาแพง ขาดพันธุ์พืชที่เหมาะสม ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของตนเองและค่าเช่าที่ดินราคาแพง ระดับปานกลาง จำนวน 15 ข้อ คือ ราคาผลผลิตตกต่ำ ตลาดรองรับผลผลิต ระบบชลประทาน/แหล่งน้ำ พื้นที่ทำการเกษตรไม่เพียงพอ ขาดแหล่งเงินทุน ขาดความรู้และประสบการณ์ด้านการเกษตร ขาดการดูแลเอาใจใส่จากเจ้าหน้าที่ ขาดแคลนแรงงาน ด้านสุขภาพอนามัย ฝนไม่ตกตามฤดูกาล ดินไม่ดีขาดความอุดมสมบูรณ์ ไม่มีความรู้เรื่องการปรับปรุงดิน การคมนาคมขนส่งไม่สะดวก ขาดยานพาหนะในการขนส่งและทางราชการไม่ให้ความช่วยเหลือ